

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2019-05-03 Nr. TP-4
Vilnius

Posėdis įvyko 2019 m. balandžio 2 d. 13 val.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Audronė Daraškevičienė.

Dalyvavo: Etninės kultūros globos tarybos (toliau – Taryba) pirmininkė Dalia Urbanavičienė, Tarybos nariai – Nijolė Balčiūnienė, Sandra Daugirdienė, Ona Dobelienė, Virginijus Jocys, Petras Kalnius, Zita Mackevičienė, Rasa Paukštytė-Šaknienė, Jonas Rudzinskas, Emilija Sakadolskienė, Dalia Senvaitytė, Rūta Žarskienė. Svečiai: dr. Kazimieras Garšva (Lietuvių kalbos instituto vyriausiasis mokslo darbuotojas), dr. Filomena Kavoliūtė (Vilniaus universiteto Geografijos ir kraštotvarkos katedros docentė), Irena Kezienė (Kultūrinės atminties ir paveldo politikos skyriaus vyriausioji specialistė).

Kvorumas yra.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Lietuvos moksleivių etninės kultūros olimpiados pasiekimų ir planų ateičiai;
2. Dėl Lietuvos vietovardžių išsaugojimo gairių parengimo;
3. Dėl naujos kadencijos EKG regioninių tarybų personalinės sudėties tvirtinimo;
4. Dėl Etninės kultūros plėtros 2015–2018 metų veiksmų plano įgyvendinimo 2018 metais;
5. Dėl Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso;
6. Dėl Etnografiškiausios (etnokultūrinės, tradicinės) maitinimo įstaigos konkurso;
7. Dėl etnokultūrinių vasaros stovyklų;
8. Kiti klausimai.

D. Urbanavičienė pasiūlė įtraukti į darbotvarkę papildomus klausimus: dėl Atmintinų dienų įstatymo naujos redakcijos projekto pakartotino teikimo; dėl etnologijos ir folkloristikos grąžinimo į studijų kryptių sąrašą – vadovaujantis tuo, kad šios studijų krypties aprašas dar galioja. V. Jocys pasiūlė įtraukti klausimą dėl atmintinų metų ženklų. Pasiūlymams pritarta bendru sutarimu.

Kvorumas yra.

1. SVARSTYTA. Lietuvos moksleivių etninės kultūros olimpiados (toliau – Olimpiada) pasiekimai ir planai ateičiai.

A. Žernienė pristatė įvykusius tris Olimpiados etapus, jų dalyvius ir nugalėtojus, Olimpiados užduotis ir klausimus.

D. Urbanavičienė akcentavo, kad išryškėjo kai kurie Olimpiados sąlygų trūkumai, todėl reikėtų juos taisyti. Ji persakė pedagogų siūlymą numatyti galimybę Olimpiadoje dalyvauti ir pradinukams. Be to, Olimpiados III etapo dalyviai ir organizatoriai per diskusiją išsakė pageidavimą, jog šis etapas vyktų dvi dienas. Siūloma prieš sekančią Olimpiadą spalio mėnesio pradžioje surengti Kaune Tautinės kultūros centre dviejų dienų seminarą, skirtą ne tik pedagogams, norintiems moksleivius parengti Olimpiadai, bet ir užduočių kūrėjams bei vertintojams.

E. Sakadolskienė atkreipė dėmesį, kad kitų olimpiadų laimėtojai dvyliktokai gauna papildomų balų stodami į aukštąsias mokyklas. Ji pasiūlė siekti, kad šios Olimpiados laimėtojai taip pat gautų papildomų balų, užskaitomų stojant į kai kurias specialybes aukštosiose mokyklose. Taip pat ji pasiūlė siekti, kad atsirastų galimybė brandos darbą rašyti etnokultūrine tema.

D. Urbanavičienė pasiūlė šiuos klausimus išsamiau išanalizuoti EKGŠ Švietimo grupėje.

NUTARTA:

1. Pritarti seminaro Olimpiados rengėjams organizavimui Kaune spalio mėn.;
2. Įpareigoti EKGŠ Švietimo grupę parengti siūlymus dėl Olimpiados sąlygų tobulinimo;
3. Įpareigoti EKGŠ Švietimo grupę išanalizuoti klausimus dėl papildomų balų Olimpiados laimėtojams stojant į aukštąsias mokyklas skyrimo ir dėl galimybės rašyti brandos darbą etnokultūrine tema.

2. SVARSTYTA. Lietuvos vietovardžių išsaugojimo gairių parengimas.

D. Urbanavičienė priminė, kad Vietovardžių metų įgyvendinimo priemonių plane EKGŠ įpareigota suburti tarpinstitucinę darbo grupę, kuri parengtų Lietuvos vietovardžių išsaugojimo gaires, kurios apimtų ilgesnį laikotarpį siekiant siekiant išsaugoti istorinius vietovardžius ir išspręsti jų naikinimo problemą. Vienas svarbiausių šios problemos sprendimo žingsnių - vietovardžių pripažinimas nematerialaus kultūros paveldo vertybe. Šiuo tikslu LNKČ siūlo parengti Vietovardžių bylą Lietuvos nematerialaus paveldo vertybių sąvadui, ką galėtų padaryti keletas institucijų, pavyzdžiui, EKGŠ, LLTI, LKI ir Geografų draugija.

F. Kavoliūtė atkreipė dėmesį, kad dabar sunku atsakyti į klausimą, kokias siūlyti įstatymų pataisas ir kokius kitus konkrečius žingsnius reikia daryti siekiant sustabdyti vietovardžių naikinimą. Šio klausimo sprendimui reikalinga specialistų diskusija.

D. Urbanavičienė pasiūlė inicijuoti tarpinstitucinės grupės sudarymą Lietuvos vietovardžių išsaugojimo gairėms parengti ir į ją įtraukti EKGŠ, LLTI, LKI, Geografų draugijos, žemėtvarkos institucijų, Registrų centro, Kultūros ministerijos, Susisiekimo ministerijos atstovus.

F. Kavoliūtė pasiūlė į šią grupę įtraukti Nacionalinės žemės tarnybos, Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovus, taip pat istorikus.

K. Garšva atkreipė dėmesį, kad vietovardžiai - ne tik kaimų vardai, bet ir upėvardžiai, miškovardžiai ir t.t. Tad reikia saugoti ir juos. Taip pat jis atkreipė dėmesį, kad per Vietovardžių metus būtina vietovardžius rinkti, populiarinti, norminti ir teisingai vartoti.

N. Balčiūnienė ir O. Droblienė nepritarė idėjai vietovardžius norminti, jei bus atmetami tarmiški senieji pavadinimai.

D. Urbanavičienė pasiūlė vietovardžių norminimo ir tarmiškų jų pavadinimų išsaugojimo klausimą pavesti išsamiau paanalizuoti darbo grupei.

V. Jocys pasiūlė EKGŠ inicijuoti Vietovardžių metų ženklo sukūrimą.

D. Urbanavičienė pritarė Vietovardžių metų ženklo sukūrimo inicijavimui.

NUTARTA:

1. Kartu su LKI, LLTI ir Geografų draugija parengti Lietuvos vietovardžių bylą Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadui.

2. Inicijuoti darbo grupės Lietuvos vietovardžių išsaugojimo gairėms parengti sudarymą, į šią grupę įtraukti EKG, LKI, LLTI, Geografų draugijos, Registrų centro, Kultūros ministerijos, Susisiekimo ministerijos, Nacionalinės žemės tarnybos, Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos atstovus bei istorikus.

3. Inicijuoti Vietovardžių metų ženklo sukūrimą.

3. SVARSTYTA. Naujos kadencijos EKG regioninių tarybų personalinės sudėties tvirtinimas.

D. Urbanavičienė perdavė Aukštaitijos regioninės tarybos siūlymą pakeisti institucijų, deleguojančių kandidatus į Aukštaitijos regioninę tarybą, sąrašą, įtraukiant į jį Sirvetos regioninį parką (vietoje Lietuvos tautodailininkų sąjungos padalinio Aukštaitijoje, kuris atsisakė deleguoti atstovą į Aukštaitijos tarybą). Po to ji pristatė į naujos kadencijos EKG regionines tarybas iš įvairių institucijų ir organizacijų deleguotų asmenų sąrašus.

NUTARTA:

1. Pritarti institucijų, deleguojančių kandidatus į Aukštaitijos regioninę tarybą, sąrašo pakeitimui.

2. Patvirtinti naujos kadencijos EKG regioninių tarybų personalinę sudėtį.

4. SVARSTYTA. Etninės kultūros plėtros 2015–2018 metų veiksmų plano įgyvendinimo 2018 metais ataskaita (pateikė KM).

D. Urbanavičienė paklausė Kultūros ministerijos atstovės I. Kezienės, kam reikalingas šis planas, jei jame išvardinti darbai yra daromi ir be šio plano.

I. Kezienė atsakė, kad šis planas atskiro finansavimo neturi, todėl jame ir yra surašyti darbai, kurie vykta ir be šio plano.

D. Urbanavičienė pasiūlė iš kairių institucijų paprašyti daugiau duomenų (pvz. iš ŠMSM), kad geriau atsiskleistų veiklos kryptys. Taip pat ji pasiūlė prie neįgyvendintų darbų įrašyti paaiškinimus, kodėl jie nebuvo įgyvendinami, pavyzdžiui, dėl finansavimo trūkumo.

J. Rudzinskas pritarė šiai minčiai, teigdamas, kad nurodyti dėl finansavimo trūkumo neįvykdytus darbus yra svarbu kuriant ateities planus.

NUTARTA. Siūlyti Kultūros ministerijai patikslinti Etninės kultūros plėtros 2015–2018 metų veiksmų plano įgyvendinimo 2018 metais ataskaitą.

5. SVARSTYTA. Etnokultūrinės kaimo turizmo sodybos konkurso nuostatų projektas (toliau – Konkursas).

D. Urbanavičienė pristatė Konkurso nuostatų projektą. Informavo apie susitikimą su Lietuvos kaimo turizmo asociacijos prezidentu ir susitarimus dėl konkurso organizavimo. Ji paprašė Tarybos narių atsiųsti pastabas dėl Etnokultūrinio kaimo turizmo sodybos konkurso nuostatų projekto tobulinimo el. paštu iki balandžio 9 d.

O. Drobėlienė pasiūlė paprašyti Regioninių tarybų pateikti savo siūlymus dėl Konkurso nuostatų projekto.

NUTARTA:

1. Atsiųsti pastabas dėl Etnokultūrinio kaimo turizmo sodybos konkurso nuostatų projekto tobulinimo el. paštu iki balandžio 9 d.

2. Paprašyti Regioninių tarybų pateikti savo siūlymus dėl Konkurso nuostatų projekto.

3. Galutinai išgryninti Konkurso nuostatų projektą iki kito EKG posėdžio.

6. SVARSTYTA. Etnografiškiausios (etnokultūrinės, tradicinės) maitinimo įstaigos konkursas.

D. Urbanavičienė pristatė siūlymą organizuoti Etnografiškiausios (ar etnokultūrinės, tradicinės) maitinimo įstaigos konkursą, kurio tikslas būtų ne tik išrinkti maitinimo įstaigas, kuriose geriausiai pateikiamas Lietuvos kulinarinis paveldas, bet ir visa aplinka (interjeras, muzika, padavėjų įvaizdis, serviravimas) pasižymi etnokultūrinėmis ypatybėmis. Ji paprašė Tarybos narių išrinkti geriausią Konkurso pavadinimą.

O. Drobelenė pastebėjo, kad renkant pavadinimą šiam konkursui būtina atsižvelgti į tai, kad jame gal norės dalyvauti ir tautinių mažumų ar dvarų paveldą puoselėjančios maitinimo įstaigos.

J. Rudzinskas atkreipė dėmesį į *tautinio paveldo produkto* terminą, kuris yra apibrėžtas Tautinio paveldo produktų įstatyme, kurio objektu yra ir kulinarinis paveldas. Jis pasiūlė nekurti naujų terminų, o laikytis šio.

NUTARTA:

1. Pritarti siūlymui konkursą pavadinti Tautinio paveldo maitinimo įstaigos konkursu.
2. Parengti Tautinio paveldo maitinimo įstaigos konkurso nuostatų projektą.

7. SVARSTYTA. Etnokultūrinės vasaros stovyklos.

D. Urbanavičienė pristatė iš Lietuvos savivaldybių surinktą informaciją apie 2019 metais Lietuvoje vyksiančias etnokultūrines stovyklas. Ji iškėlė klausimą, ar nevertėtų šias stovyklas surūšiuoti bei pasvarstyti, ar šią informaciją verta viešinti Tarybos tinklapyje ir kokias stovyklas galima rekomenduoti Lietuvoje bei užsienyje gyvenančioms šeimoms.

E. Sakadolskienė pastebėjo, kad stovyklų rekomendavimas Pasaulio lietuviams yra keblus reikalas, nes jų reikalavimai, pavyzdžiui, dėl vaikų saugumo užtikrinimo ar higienos sąlygų, neretai būna gerokai aukštesni nei įprasta Lietuvoje.

D. Senvaitytė pastebėjo, kad rekomenduojant stovyklas būtina žinoti, ar jose perduodamos žinios apie etninę kultūrą yra pakankamai aukšto lygio.

J. Rudzinskas pasiūlė užduoti keletą klausimų organizatoriams, pagal kuriuos būtų galima nutarti, ar šias stovyklas verta rekomenduoti.

D. Urbanavičienė atkreipė dėmesį, kad ši informacija yra svarbi ne tik siekiant atskirti, kokias stovyklas galima rekomenduoti, bet ir norint atlikti būklės analizę.

NUTARTA. Atlikti stovyklų organizatorių apklausą, siekiant gauti tikslesnę informaciją apie stovyklų pobūdį ir lygį.

8. SVARSTYTA. Atmintinų dienų įstatymo naujos redakcijos projekto teikimas.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad LR Seimo Kultūros komiteto nariams nėra žinomas EKG T parengtas Atmintinų dienų įstatymo naujos redakcijos projektas. Ji priminė, kad EKG T šį projektą jau teikė du kartus (LR Seimo Istorinės atminties komisijos pirmininkui A. Gumuliauskui ir Seimo nariui M. Puidokui), tačiau projektas nesusilaukė eigos. Ji pasiūlė projektą pateikti dar kartą – Seimo Kultūros komitetui, kartu pateikiant informaciją apie galimybę integruoti atmintinų dienų reglamentavimą į Tautos istorinės atminties įstatymą, kurio projektas buvo rengtas 2012 m..

NUTARTA. Dar kartą pateikti EKG T parengtą Atmintinų dienų įstatymo naujos redakcijos projektą.

9. SVARSTYTA. Etnologijos ir folkloristikos grąžinimo į studijų kryptių sąrašą teikimas.

D. Urbanavičienė informavo, kad nepaisant to, kad Etnologijos ir folkloristikos kryptis 2016 m. pabaigoje buvo išbraukta iš studijų kryptių sąrašo, toliau galioja dokumentas „Etnologijos ir

folkloristikos studijų krypties aprašas“. Ji pasiūlė, pasinaudojant šia situacija, vėl reikalauti etnologijos ir folkloristikos grąžinimo į studijų kryptių sąrašą. Ji pasiūlė parengti raštą, kurį būtų galima pateikti per Seimo laikinosios Etninės kultūros grupės pirmininką R. Šarknicką.

NUTARTA. Parengti raštą dėl etnologijos ir folkloristikos grąžinimo į studijų kryptių sąrašą.

10. SVARSTYTA. Atmintinų metų ženklų kūrimas.

V. Jocys pristatė Žemaitijos atmintinų metų ženklo projektus ir informavo, kad iki kovo mėnesio pabaigos ženklas nebuvo patvirtintas dėl įvairių suinteresuotų grupių nesutarimo. Jis pasiūlė imtis iniciatyvos užkirsti kelią panašioms konfliktams dėl atmintinų metų ženklo ateityje, apibrėžiant, kas turi sukurti atmintinų metų ženklą bei nurodant, kad ženklas turi būti kuriamas iš anksto.

NUTARTA: Paruošti raštą Ministrui pirminikui ir LR Seimo Istorinės atminties komisijai, siūlant parengti atmintinų metų ženklų sukūrimo tvarką.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Audronė Daraškevičienė